

Verksamhetsberättelse 2024

Röda Korsets kompetenscenter för tortyr- och krigsskaderehabilitering

Röda Korsets kompetenscenter för tortyr- och krigsskaderehabilitering har som uppdrag att vara en plattform som underlättar systematisk kunskapsutveckling om vård för tortyr- och krigsskadade. Kompetenscentret ska stärka evidensbasen för Svenska Röda Korsets egen vårdverksamhet och bidra till Röda Korsets Högskolas globala profil. Centret har också ett generellt kunskapspridande uppdrag och strävar efter att underlätta kunskapsöverföring mellan forskning och kliniskt arbete.

2024 i korthet

Årets stora stjärna har utan tvekan varit lanseringen av pilotstudien om intensiv traumabehandling vid Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterade i Uppsala. Behandlingsupplägget, som inkluderar fem dagar med dubbla behandlingspass och terapeutrotation testades av tio patienter. Trots få deltagare var effekterna på posttraumatisk stress och ångest statistiskt säkerställd och hälften av patienterna uppfyllde inte längre kriterierna diagnosen PTSD. I all korthet kan konstateras att det tuffa och kondenserade behandlingsupplägget, inspirerat av kollegor i Nederländerna, gav samma utfall för våra patienter som en standardbehandling som kan pågå i många månader. Vi betraktar därmed intensivbehandling som en effektiv alternativ korttidsmetod för våra patienter och kommer att arbeta vidare med att förfinas upplägget.

Förutom att det är hoppfullt att se så kraftfulla resultat som kortar lidandet för krigsskadade och torterade är intensivbehandlingen också ett gott exempel på förhoppningen med samarbetet i kompetenscentret. Projektet med sitt fokus på att bidra till bättre behandling och evidensläget har varit ett välfungerande samarbete mellan behandlingsverksamheten och högskolan. Kunskapspridningen efter avslutat projekt var bred och intensiv och nådde både allmänhet och vårdkollegor. Trots att olika vårdverksamheter testat olika versioner av intensivbehandling har vår pilotstudie bidragit med både trygghet och inspiration. Den blev efterfrågad av många just för att utvärderingen varit strukturerad och välgjord. Intensivbehandlingsprojektet utgör därmed ett kvitto på vikten av en hög ambition i verksamhetsutveckling och forskning kring patientgruppen.

Innehåll

1. Kompetenscentret ska, utifrån Svenska Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterades kunskap och Röda Korsets Högskolas vetenskapliga kompetens, initiera klinisknära forskning för att bidra till förbättrad tortyr- och krigsskaderehabilitering	2
Pågående projekt 2024	2
Publicerat från tidigare KC-projekt	4
Referensgrupp för brukarinflytande	5
Struktur för datadrivet traumaarbete och patientfokuserad forskning	5
Kompetenscentrets struktur	5
2. Att hålla tortyröverlevare i fokus. Att bidra till insatser för att säkerställa att tortyröverlevare identifieras i vården, att deras skador dokumenteras och att de erbjuds effektiv rehabilitering	6
3. Att verka för kunskapspridning av forskning och kliniskt utvecklingsarbete, nationellt och internationellt	7
Kommunikation, webbplats och nyhetsbrev	7
Intern webinarieriserie för SRK och RKH	7
Nordiska traumanätverkets webinarium	8
4. Att sträva mot målsättningen att all vårdpersonal i Sverige ska få tillgång till kunskap om torterade och krigstraumatiserade under sin grund- eller vidareutbildning	8
Undervisning vid Röda Korsets Högskola	8
Externa föreläsningar	8
5. Ekonomi	9

1. Kompetenscentret ska, utifrån Svenska Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterades kunskap och Röda Korsets Högskolas vetenskapliga kompetens, initiera klinisk forskning för att bidra till förbättrad tortyr- och krigsskaderehabilitering

Under året har fyra projekt pågått, varav ett också avslutats: Rapporten "Intensivbehandling för personer som traumatiserats till följd av tortyr, krig och flykt. En effekt- och processutvärdering", författad av projektledare Lina Vågbratt tillsammans med Niklas Möller och Petter Tinghög, lanserades 20 juni, Världsflyktingdagen, och presenterar den pilotstudie som pågått vid Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterade i Uppsala (RKC Uppsala).

Under våren bifölls också ett projekt i syfte att utvärdera det nya arbetet med Peer Supporters i RKC Göteborg och RKC Skövde (inkl filialen i Vänersborg) och arbetet med att finansiera projektet externt startades upp. Under hösten fattade kompetenscentrets styrgrupp också beslut om att bifalla ytterligare ett projekt lett av RKC Malmö i samarbete med det danska institutet mot tortyr, Dignity: Pain School: The Physical Trauma Expedition. En multi-centerstudie om implementering och utvärdering av DIGNITY:s fysioterapeutiska Smärt-skola i samarbete med Danish Institute Against Torture (DIGNITY). Smärtkolans uppstartsfas finansieras under våren 2025 av KC:s interna medel med syfte att säkra extern finansiering.

Pågående projekt 2024

- *Mitt hjärtas system* (2021–)
Internfinansierat KC. Samarbete med Malmö universitet.
- *Pilotstudie Processutvärdering intensiv traumabehandling* (2021–2024)
Internfinansierat KC.
- *Barn som överlevt tortyr* (2022–2025)
Finansierat av Stiftelsen Hildur Nordins minnesfond.
- *Trygga grupper: insatser för kvinnor som upplevt flykt och könsrelaterat våld* (2023–2025). Internfinansierat KC. Samarbete med Uppsala universitet.

Mitt hjärtas system 2021–

Under våren gick Mitt hjärtas system-projektet in i en ny fas och påbörjade en gruppintervention för kvinnliga patienter vid Röda Korsets behandlingscenter i Malmö med stöd av Malmö universitet.

Projektet utforskar kvinnors erfarenheter av krig och flykt. I fas 1 kartlade projektgruppen befintlig litteratur kring olika typer av stressorer som specifikt påverkar kvinnors hälsa. I fas 2 genomfördes en intervjustudie med kvinnliga före detta patienter vid Svenska Röda Korsets behandlingsverksamheter, samt fokusgrupper med behandlare vid samma kliniska mottagningar, i syfte att utforska erfarenheter av att delta i, respektive erbjuda målgruppen, behandling. I fas 3 har en gruppintervention med diskussioner utifrån skapade case genomförts vid RKC Malmö.

I projektet har följande vetenskapliga publicerats under 2024:

Jolof, L., Rocca, P., & Carlsson, T. (2024). *Women's experiences of trauma-informed care for forced migrants: A qualitative interview study*. Heliyon 2024, epub ahead of print. doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e28866

Jolof, L., Rocca, P., & Carlsson, T. (2024). *Trauma-informed care for women who are forced migrants: a qualitative study among service providers*. *Scandinavian Journal of Public Health*, 2024;0(0). doi:10.1177/14034948241237591

Jolof, L., Rocca, P. & Carlsson, T. (2024). *Support interventions to promote health and wellbeing among women with health-related consequences following traumatic experiences linked to armed conflicts and forced migration: a scoping review*. *Arch Public Health* 82, 8 (2024). <https://doi.org/10.1186/s13690-023-01235-8>

Projektledare är Linda Jolof, leg psykolog Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterade i Malmö. Med sig har hon kollegorna Patricia Rocca, leg fysioterapeut. Ansvarig forskare i fas 3 är Marie Karlsson, universitetslektor vid Institutionen för socialt arbete, Fakulteten för hälsa och samhälle, och forskare vid Centrum för sexologi och sexualitetsstudier (CSS) vid Malmö universitet. Marie Karlsson är legitimerad psykolog och psykoterapeut med PhD i klinisk psykologi. Karlsson är specialiserad på trauma och våld i nära relationer med ett särskilt intresse för utsatta samhällsgrupper. Hon är en av grundarna till SHARE (Survivors Healing from Abuse: Recovery through Exposure), som är en gruppbehandling för frihetsberövade kvinnor som varit utsatta för sexuellt våld.

Processutvärdering intensiv traumabehandling 2021–2024

I en pilotstudie har RKC Uppsala utvärderat intensiv traumabehandling. Behandlingen har varit fem heldagar lång under en sammanhållen vecka och använt en kombination av två välbeforskade traumabehandlingsmetoder, Prolonged Exposure (PE) och Eye Movement Desensitization and Reprocessing (EMDR), tillsammans med fysisk aktivitet eller musikterapeutiska interventioner. Den kvantitativa utvärderingen av projektet visade att intensivbehandling hade stor effekt på minskning av PTSD-symtom. En kompletterande kvalitativ utvärdering i form av intervjuer med patienter samt gruppintervjuer med behandlare visade att behandlingen var uppskattad av både patienter och behandlare och upplevdes som genomförbar, effektiv och säker. Intensivbehandlingens effekter på PTSD och ångest var statistiskt säkerställda trots att studiepopulationen bestod av endast tio individer. Efter behandlingen uppfyllde fem av de tio deltagarna inte längre de diagnostiska kriterierna för PTSD. Alla som har genomgått behandlingen är nöjda och en majoritet vill rekommendera behandlingen till andra.

Rapporten ”*Intensivbehandling för personer som traumatiserats till följd av tortyr, krig och flykt. En effekt- och processutvärdering*”, författad av Lina Vågbratt, Niklas Möller och Petter Tinghög innehöll också en fördjupning om terapeutrotation – texten var en omarbetning av Malin Anderman och Helena Ölunds gemensamma examensuppsats för Psykoterapeututbildningen vid Umeå Universitet, höstterminen 2023. Under året har även psykolog Erik Hanberger vid RKC Göteborg gjort en fallstudie av implementering av intensivbehandling vid RKC Skellefteå som del av sin specialistutbildning (färdigställs 2025).

Intresset för rapporten om pilotstudien var stort och uppmärksammades bland annat i lokalradio och i Psykologtidningen, och lagom till lanseringen kunde vi berätta om studien i ett pilotavsnitt av Röda Korsets Högskolas podd. Arbetet med att utforska och förfinna upplägg för intensiv traumabehandling pågår nu inom flera av behandlingsverksamheterna. Det finns en ambition att starta upp framtida studier för att identifiera verksamma mekanismer och vilka patienter som gynnas speciellt av intensivupplägget.

Barn som överlevt tortyr 2022–2025

Fas 1 av projektet levererade i december 2023 rapporten ”*Barn som överlevt tortyr. En systematisk litteraturoversikt om screening, dokumentation och behandling av tortyrskadade barn*” författad av Ronak Tamdjidi och Catarina Nahlén Bose.

2024 genomfördes fas 2 som bland annat startade upp utformningen av ett samtalsstöd för att identifiera barn med våldsupplevelser som kan ha upplevt tortyr. En kartläggning av kognitiva screeninginstrument som kan behöva komplettera befintliga insatser både i screening, behandling och dokumentation har påbörjats. En annan viktig del av fas 2 är en uppdatering av RKC:ernas rutiner kring psykologiska och somatiska tortyrskadedokumentation för barn. Dessutom initierades en litteraturstudie rörande prekära levnadsförhållanden och den eventuella påverkan en instabil livssituation kan ha på traumabehandling. RKC Uppsala utforskade också formerna för intensiv traumabehandling för barn, eftersom högintensiv behandling förekom som en modell i litteraturstudien i fas 1. Fas 2 innebar en ambitionsökning i relation till den ursprungliga projektplanen och aktiviteterna kommer fullföljas under 2025.

Projektet leds av barnpsykolog Ronak Tamdjidi vid Röda Korsets behandlingscenter i Uppsala. Projektgruppen består även av Ferdinand Garoff, forskare vid Röda Korsets Högskola, psykologerna Viktor Mauritz, Niklas Möller (verksamhetschef), Isabel Petrini (projektanställd) och Julia Jennstål (projektanställd). Den systematiska litteraturoversikten i fas 2 genomförs av RKH-forskarna Catarina Nahlén Bose och Miguel Diaz. Barnläkare Henry Ascher och Maria Pernold, jurist SRK, är engagerade i revidering av den somatiska tortyrskadedokumentationen respektive en utveckling av användningen av den juridiska definitionen av tortyr mot barn, länkad till screeningskala och dokumentation.

Trygga grupper: insatser för kvinnor som upplevt flykt och könsrelaterat våld 2023–(tidigare "Bygga om tillsammans")

Projektet "Bygga om tillsammans: utveckling av en servicemodell för flyktingar i Sverige som upplevt sexuellt och könsbaserat våld, med hjälp av deltagandebaserad kartläggning" är Anna Pérez Aronsons doktorandprojekt vid Uppsala universitet, Institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap. Syftet är att förbättra vårdvägar och traumabehandling för kvinnor som kommit till Sverige på flykt och som idag lever i en våldsam relation. Under 2022 deltog medarbetare från RKC Malmö och Stockholm i workshops för att utforska olika vårdverksamheters möjligheter och svårigheter i mötet med patientgruppen. Under 2023 gick RKC Skövde in som samarbetspartner för att tillsammans med Nationellt Center för kvinnofrid ta fram och testa behandlingsinterventioner. Under 2024 genomfördes två omgångar av gruppinterventionen vid RKC Skövde och arbetet med utvärdering pågår.

I projektet har följande vetenskapliga publicerats under 2024:

Pérez-Aronsson, A., Inge, E., Alanbari, H., Alsalamah, I., Ghannoum, M., Abu Mohammad, Z., Johansson Metso, F., Holmqvist, F., Belachew, J., Filén, T., Pålsson Hennoks, F., Sarkadi, A. & Warner, G. (2024). *Co-Design Workshops to Develop a Psychosocial Support Service Model for Refugees in Sweden Affected by Gender-Based Violence*. *Health Expectations*, 2024; 27:e14177. <https://doi.org/10.1111/hex.14177>

Publicerat från tidigare KC-projekt

Under 2024 publicerades en artikel från forskningsprojektet "En tryggare framtid" som undersöker hur vård, utbildning och forskning kan möta behoven för stöd bland personer som flytt från ett annat land och identifierar sig som HBTQ+. "En tryggare framtid" lever kvar vid RKH men avslutades som KC-projekt 2023, men artikeln skrevs under tiden för samarbetet:

Gottvall, M., Kissiti, R., Ainembabazi, R., Bergman, H., Eldebo, A., Isaac, R., Yasin, S., Jirwe, M. & Carlsson, T. (2024) *Mental health and societal challenges among forced migrants of diverse sexual orientations, gender identities and gender expressions: health professionals' descriptions and interpretations*. *Culture, Health & Sexuality*, DOI: 10.1080/13691058.2023.2298479

Referensgrupp för brukarinflytande

KC har som ambition att tillsätta en referensgrupp för brukarperspektiv under 2025. Referensgruppen har som syfte att personer med levda erfarenheter av flykt samt akademisk kompetens från olika länder i världen bidra till kompetenscentrets forskningsprojekt med kontextkunskap, brukarperspektiv och omvärldsbevakning. Under 2024 togs en modell för en referensgrupp fram som testades i workshopform under hösten. Styrgruppen tog därefter beslut om startad rekrytering av fyra ledamöter för uppstart under 2025. Uppdraget är volontärt.

Struktur för datadrivet traumaarbete och patientfokuserad forskning

Under 2024 genomfördes en kartläggning av olika upplägg (hos vårdgrannar i och utanför Sverige) av datadrivet patientarbete. Ambitionen är att på lång sikt bygga en struktur så att den patientdata som idag samlas in vid behandlingsmottagningarna kommer till ökad nytta direkt i patientmötet, i verksamhetsutveckling och för KC:s forskningsprojekt. Syftet är att bidra till bättre behandlingar, starkare evidens och ökad kunskap om traumabehandling. RKC Göteborg har de senaste åren gjort satsningar på att utvärdera vilken data som samlas in i journalsystemet som är intressant, och bland annat gett två psykologstudenter i uppdrag att utifrån journaldata analysera om vi kan se samband mellan olika demografiska variabler och risk för att patienter lämnar behandlingen i förtid. Uppsatsen (Johansson, H. & Persson, P. (2024). *Avhopp från Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterade*. Examensarbete vårterminen 2024, Psykologiska institutionen, Göteborgs universitet) noterade bland annat att arbetet med patientdata kan kvalitetssäkras ytterligare inom behandlingsverksamheten. Bland rekommendationerna finns rådet att kontinuerlig använda skattningsskalor och -formulär, att standardisera journalföring och systematisera patientinformationen än mer än vad vi gör idag. Ett arbete med att identifiera vilka variabler som ska samlas in och hur dessa kan standardiseras har gjorts tillsammans med medarbetare på RKC Göteborg, dock har ett reviderat färdigt dataset inte beslutats än utan hänvisas till det fortsatta utvecklingsarbetet. KC:s samordnare har, i samarbete med Hälsa och vårds stab, tagit fram ett PM till verksamhetscheferna för behandlingsverksamheterna som beskriver hur en intern struktur för datahantering skulle kunna se ut.

Kompetenscentrets struktur

Arbetet leds strategiskt av kompetenscentrets **styrgrupp** (fyra möten 2024):

Susanne Georgsson, rektor Röda Korsets Högskola

Katarina Tiväng, stabschef Svenska Röda Korset

Birgitta Bisholt, prefekt Röda Korsets Högskola

Ulrika Wickman, avdelningschef Hälsa och vård Svenska Röda Korset

Operativa frågor hanteras i kompetenscentrets **arbetsgrupp** (fyra möten 2024):

Sara Fridlund, biträdande avdelningschef Hälsa och vård, Svenska Röda Korset

Maria Jirwe, professor, ordförande i Utbildnings- och forskningsnämnden, Röda Korsets Högskola

Niklas Möller, representant för verksamhetscheferna (verksamhetschef Röda Korsets behandlingscenter för torterade och krigsskadade Uppsala), Svenska Röda Korset

Maria Jirwe fungerade från hösten 2024 som forskarstöd (fem procent tjänstgöringsgrad finansierat av kompetenscentret) i syfte att underlätta och kvalitetssäkra processen att formulera nya projekt. Jirwe gick därmed också in som högskolans företrädare i den rådgivande kommittén och ledde arbetet att samordna kommittén från och med augusti tillsammans med *Sara Bogefeldt Darlin* (påverkansansvarig SRK avdelning Hälsa och vårds stab).

Den **rådgivande kommittén**, med syfte att fungera omvärldsbevakande och bidra med sakkunskap, stöttade KC:s verksamhet (två fysiska möten 2024). Under 2024 ändrades kommitténs arbetsformer till längre fysiska möten.

Filip Arnberg, docent, programdirektör vid Kunskapscentrum i psykotraumatologi

Maria Bragesjö, doktor i medicinsk vetenskap, specialistpsykiolog

Gunilla Brodda Jansen, specialist i rehabiliteringsmedicin och smärta

Sabina Gušić, leg psykolog (barnpsykiolog) och fil dr i klinisk psykologi

Salah Haghgo, egenföretagare med egen erfarenhet av tortyr och flykt

Pia Lif-Bimer, tandläkare, specialist i orofacial medicin

Björn Åhlin, advokat specialiserad på migrationsrätt, Fridhs advokatbyrå

Björn Tingberg, leg sjuksköterska och leg psykoterapeut (barn och unga)

KC-kollegium

Forskare vid högskolan som är anknutna till en KC-aktivitet bjuds in till det terminsvisa forumet KC-kollegium. Under 2024 var antal forskare per termin få och inga möten hölls. Syftet med plattformen är att kontinuerligt utveckla RKH:s kompetens kring patienter med tortyr- och krigserfarenhet – en annan funktion är att uppmuntra kollegor att dela idéer, bolla svårigheter och lösningar samt fungera som växthus för till nya projekt. Ferdinand Garoff, anställd som postdoktor kopplad till kompetenscentret under våren 2024, höll en föreläsning om rasism och hälsa vid en av högskolans forskarseminarium och bidrog på så sätt till att knyta KC till forskarmiljö på högskolan.

Personal

Kompetenscentret samordnare var leg psykolog *Frida Johansson Metso*. Under våren 2024 arbetade leg psykolog Ferdinand Garoff i en postdokortjänst. Professor *Maria Jirwe* hade fem procent tjänstgöringsgrad avsatt i kompetenscentret.

2. Att hålla tortyröverlevare i fokus. Att bidra till insatser för att säkerställa att tortyröverlevare identifieras i vården, att deras skador dokumenteras och att de erbjuds effektiv rehabilitering

KC:s största projekt under 2024 har varit *Barn som överlevt tortyr*, finansierat av Stiftelsen Hildur Nordins minnesfond. Projektet har bidragit med kunskap kring barn som utsatts för tortyr och som vårdverksamheter möter som barn och unga, men också kring patienter som söker vård i vuxen ålder med tortyrupplevelser som skett under uppväxten.

Arbetet med kvalitetssäkring av tortyrskadedokumentation har också utvecklats på andra sätt. I februari lanserades webbinformation om tortyrskadade patienter via Sveriges Kommuner och Regioners webbplats Uppdrag psykisk hälsa.¹ Svenska Röda Korset, bland annat i form av RKC Malmös Anette Carnemalm i referensgruppen och KC:s samordnare i arbetsgruppen, har bidragit med att ta fram texten tillsammans med åtta olika regioner. KC:s samordnare medförfattade även en instruktionstext om tortyrskadedokumentation till internetmedicin och fortsatte uppmärksamma patientgruppen i intern såväl som extern undervisning.

Under ett av vårens interna webinarium delade juriststudenten Veronica Hammar Chavez med sig av den examensuppsats hon skrivit i samarbete med KC, "Rättsutvecklingen efter R.C. mot Sverige. En integrerad analys av domstolens utredningsansvar, asylsökandens trovärdighet och tortyrskadeutredningar i asylmål". Under hösten lanserades den rapport som SRK Hälsa och vård tagit fram tillsammans med Röda Korsets Europakontor, där arbetet med att identifiera

¹ Vägledning när du möter tortyröverlevare | Uppdrag Psykisk Hälsa (uppdragpsykiskhalsa.se)

tortyrskadade i asylprocessen i olika EU-länder kartlagts (*"Practices and challenges in identifying victims of torture and ill-treatment in the context of international and temporary protection. European Migration Network Inform."*) Rapporten presenterades för EU-kommissionen med KC:s samordnare som en av de föredragande.

3. Att verka för kunskapsspridning av forskning och kliniskt utvecklingsarbete, nationellt och internationellt

Kommunikation, webbplats och nyhetsbrev

KC har en kommunikationsarbetsgrupp bestående av kommunikatörerna *Helene Komlos Grill* (RKH) och *Madeleine Sijernström, Isak Hellerup* och *Björn Forsbeck* (SRK), samt Hälsa och vårds påverkansansvariga *Sara Bogefeldt Darlin*, som stöttar KC:s samordnare i arbetet med kunskapsspridning. Under hösten utvärderades kommunikationsrutinerna kring projektet, där både högskolans och SRK:s sociala medier används. En ny struktur för kommunikationsplanering och kontinuerlig utvärdering och en gemensam Teamskanal inrättades.

Aktuellt om kommunikationsrutinerna 2024:

- RKH:s webbplats uppdaterades under året och KC:s webbplats har ytterligare ökat fokus på att kommunicera om de pågående kunskapsprojekten. Förutom att lyfta projektet visuellt har också fler delar av KC-webben översatts till engelska för att öka genomslaget internationellt.
- KC bidrog till starten av Röda Korsets Högskolas podd (som tas fram i samarbete med Södertörns Högskola) genom premiäravsnittet om intensiv traumabehandling, där RKC Uppsalas verksamhetschef Niklas Möller samtalande med RKH-forskaren Petter Tinghög under ledning av KC:s samordnare.
- KC har en permanent plats i SRK:s Hälsa och vårds månatliga nyhetsbrev. Innehållet som kommuniceras är framför allt tips på nyligen publicerad forskning kring patientgruppen och traumabehandling, men inspelningarna av KC:s seminarium och information om exempelvis deadlines för projektansökningar har också spritts här.
- KC har en återkommande plats på RKH:s APT, Institutionsmöte och har hållit högskolans medarbetare uppdaterade om KC:s verksamhet via Medarbetarportalen.

KC:s samordnare under året genomfört och avslutat sitt uppdrag som krönikör vid Dagens Nyheters ledarsida (ca 1 180 000 läsare). När den sista krönikan publicerades i januari 2025 hade totalt 21 texter belyst våra och andra forskningsprojekt kring krigsskadade och torturerades liv. Teman som berördes under 2024 var bland annat effekter av återvändningspolitik, suicidrisk bland asylsökande, vård som inte kan anstå för äldre papperslösa personer, barriärer till vård (bland annat tolkavgifter), hur diskriminering och rasism påverkar hälsa, intensivbehandlingens hoppfullhet, svårigheter i asylprocessen för vår patientgrupp, sårbara migranter på EU:s gräns och kvinnor med flykterfarenhet som upplever med dubbel våldsutsatthet, våld relaterat till krig och våld i nära relation i Sverige. Plattformen har gjort KC mer synlig och bland annat resulterat i mer föreläsningssupplett och krönikor i branschtidningar.

Intern webinarieriserie för SRK och RKH

Under 2024 genomförde KC i samarbete med SRK:s avdelning Hälsa och vård tre webinarier per termin, öppna för behandlingsmottagningarnas personal Röda Korsets Högskolas personal. Under våren bestod KC:s bidrag av presentation av intensivbehandlingsrapporten och av Veronica Hammar Chavez uppsats, under hösten av en presentation av projektet om dubbel våldsutsatthet i Skövde.

Nordiska traumanätverkets webinarium

Samordnaren har deltagit i arbetsgruppen för nordiska traumanätverkets terminsvisa webinarium, där KC-rapporten om intensiv traumabehandling presenterades under hösten.

4. Att sträva mot målsättningen att all vårdpersonal i Sverige ska få tillgång till kunskap om torterade och krigstraumatiserade under sin grund- eller vidareutbildning

Undervisning vid Röda Korsets Högskola

Ambitionen är att kompetenscentret ska bidra till Röda Korsets Högskolas globala profil. Under 2024 har studenterna på grundprogrammet mött KC på termin 1 (studiebesök), termin 4 (grundläggande om migranternas specifika stressorer och transkulturell omvårdnad) samt termin 5 (om kommunikation i hälsosamtal med patienter med tortyrupplevelser och relaterat förebyggande hälsoarbete). KC föreläste också för högskolans blivande specialistsjuksköterskor inriktning infektion.

Studenter på grund- och specialistnivå har erbjudits stöd i sitt uppsatsarbete om de valt ämnen relaterade till torterade och krigsskadade flyktingar. Under 2024 gjordes en nysatsning på att nå både studenter vid grund- och specialistprogrammet. RKH:s studentkår har en gång per termin erbjudits föreläsningar från KC:s samordnare. KC har också bidragit till högskolans program i Almedalen samt modererade och föreläste vid årets Astrid Janzon-symposium.

Vid sidan av RKH-studenternas uppsatser har två externa studenter skrivit sina examensuppsatser kopplat till KC under 2023, godkända och publicerade 2024. En är den tidigare nämnda juristuppsatsen om tortyrskadedokumentation, den andra är länkad till intensivbehandlings projektet:

- Hammar Chavez, V. (2023). *Rättsutvecklingen efter R.C. mot Sverige. En integrerad analys av domstolens utredningsansvar, asylsökandens trovärdighet och tortyrskadedokumentation i asylmål*. Examensarbete juristprogrammet, juridiska institutionen Göteborgs universitet.
- Ahlin, N. (2023.) *Intensivbehandling vid PTSD – en pilotstudie*. Examensarbete psykologprogrammet Linköpings universitet, institutionen för beteendevetenskap och lärande.

Externa föreläsningar

I mån av tid kan KC:s resurser användas för att sprida kunskap om torterade och krigsskadades hälsa till fler, framför allt för andra lärosätens vårdutbildningar. I år har det skett vid 34 externa tillfällen, att jämföra med 30 föreläsningar 2023.

Uppdragsgivarna är i hög utsträckning vårdutbildningar eller organisationer för vårdpersonal, exempelvis Region Stockholms PTP-program och Centrum för psykiatriforskning, Karolinska institutets psykologprogram, Uppsala universitets masterprogram Migration, Ethics and Health in a Globalised World, Region Skånes kunskapscenter för Migration och Kognition och det nationella nätverket för Migration och Hälsa. Vid sidan av direkt kommunikation till vårdpersonal eller -studenter har även samarbetet med UNHCR fortgått (föreläsningar för personer med egen upplevelse av flykt) och flera utbildningstillfällen tillsammans med Hälsa och vård riktat mot Migrationsverkets personal har genomförts. Även mer nischade föreläsningar kring exempelvis äldres flyktingar, existentiell hälsa efter traumatisering och om digitala behandlingsinsatser har genomförts. Mer ovanliga uppdrag har varit för Sveriges museum för Förintelsen och Stockholms Kvinnohistoriska museum samt den lansering av kartläggningen av screening och stöd till tortyrskadade personer vid EU:s yttre gräns, i

samarbete med Röda Korsets Europakontor, det europeiska nätverket för migration och EU-kommissionen, som nämns utförligare i avsnitt 2. Under året deltog KC:s samordnare också i flera panelsamtal vid större arrangemang som Almedalsveckan och Bokmässan samt modererade Barnafrids årliga konferens.

5. Ekonomi

Röda Korsets kompetenscenter har en budget på två miljoner per år som finansieras i form av ett permanent grundstöd från Svenska Röda Korset (75 procent) och Röda Korsets Högskola (25 procent). RKH är KC:s ekonomiska bas och SRK fakturerar KC.

Kompetenscentret har även intäkter från sålda tjänster, så som arvoderade föreläsningar vid andra lärosäten än Röda Korsets Högskola. Den största andelen av budgeten är personalkostnader, vilket inkluderar samordnaren samt en senior forskarresurs (fem procent tjänstgöringsgrad) från RKH.

Kompetenscentret eftersträvar att söka extern finansiering för enskilda projekt, och uppnådde under 2024 målet att befintliga projekt i huvudsak finansieras av externa medel. Interna projektmedel användes till Processutvärdering av intensivbehandling och projektet Trygga grupper. Under 2024 var de särskilda medlen som tidigare avsatts för projektet Mitt hjärtas system slut och externa medel söks.